

KRİZLE YAŞAYABİLMEK

ADEOB'un Şubat 99 sayısında "Globalleşme ve Kriz" başlıklı yazıda krizle ilgili geniş bilgi vermiş, krizin Türkiye'de 1994'ten bu yana devam ettiğinden bahsetmiştik.

1970'li yıllarda IMF üyesi ülkelerin paralarını Amerikan dolarına bağlı (**sabit kur**) uygulamasından, piyasada oluşan arz ve talep ile belirlenen "**serbest dalgalı kur sistem**"ine geçildiğini ve bunun da ekonomide döviz egemen hale geldiğini yazmıştık. IMF ve Dünya Bankası'nın ekonomisine yön vermediği az gelişmiş ülke hemen kalmamıştır. Bu sistem içerisindeki ülkeler bugün, yarın, 1 yıl sonra, 3 yıl sonra, her dönem, her an krizle karşı karşıya kalma durumundadır.

"**Global Entegrasyon**" ve "**Bütünleşmiş Pazar**" dan bahsedilirken yaşanan gerçekler tanımlamalara uymamaktadır. Dünya büyük sermayeli yatırımcılar, borsa spekülâtorleri, kara para zenginleri için küçülmekte iken dünya nüfusunun çoğunluğu için aynı durum söz konusu değildir. Zengin-fakir, güçlü-güçsüz farkları artmaktadır. Dünya küçülmekte ama bütünleşme olmamaktadır.

Dünya ülkeleri arasında en zengin %20 ile en yoksul %20 arasında fark, 1973'te 35 kat iken bu oran 1999'da 80 kata çıkmıştır. Aynı dönemde en zengin %20'nin dünya gelirden aldığı pay %86 olurken, en yoksul %20'nin ise payı an-

cak %1 düzeyinde kalmıştır.

Dünyada en zengin 3 kişinin toplam geliri (156 milyar \$); toplam nüfusu 582 milyon olan 48 yoksul ülkenin milli gelirinine eşittir. Arka arkaya bu raporlar yayımlandıkça gelişmiş ülke ekonomistleri bile sistemi, IMF ve Dünya Bankası'nın durumunu tartışmaya başlamıştır. Küreselleşmenin öncülüğünü, sayıları çok fazla olmayan uluslararası şirketler yapmaktadır. Tüm dünyada satılan ürünlerin büyük çoğunluğu zengin ülkelere ait şirketlerin elindedir. Coca-Cola, Mc Donalds, General Elektronik, Microsoft vb. sistemde ekonomiye yön verenler siyaseti belirlemede, gerçek belirleyici unsur ise şirket çıkarları olmaktadır.

Süreç içinde ortaya çıkan veya çıkarılan ekonomik ve politik sorunlar, ülkelerin yöneticilerine kendilerine "**önerilen çözümleri**" onaylamaktan başka yol bırakmamaktadır. Küresel ekonomiye direnmek çok zorlaşmıştır. Ülkelerde kamusal alan yolsuzluk ortamına sürüklenmiş buradan elde edilen gelirler; hükümet ve siyaset çevresindeki etkin politikacıların, yandaşların ve yakınların ceplerine girmiştir. Çıkar grupları kamu kurumlarını özel, kendi malı gibi kullanır olmuş ve kamuya aitliği ortadan kalmıştır. (Eş-dost kapitalizm)

İktidar mücadelesi topluma ait kamu alanlarının kullanım hakkını ele geçirme mücadelesi, çıkar mücadelesi haline

gelmiştir. Programları ve politik tercihleri ne olursa olsun hiçbir hükümet değişikliği, "**siyasetin kamu alanını talanı**" sonucunu değiştirmemiştir.

Türkiye'ye gelindiğinde ise; yolsuzluk ve rüşvetin yapılan araştırmada dünya sıralamasında ; Rusya, Çin ve Endonezya'dan sonra Türkiye'de olduğu açıklanmıştır. Böylesi siyasi istikrarsızlık, ekonomik bozukluk, iç ve dış borç, banka hortumlamaları, faiz, rüşvet, oy rantçılığının olduğu bir durumda "**ülkenin vay haline**" dememek elde değil.

Ülkenin, emekçileri, çiftçileri, esnafı, üreticileri, dar gelirli-leri, işçisi, memuru, tüm kesimleri etkileyen krizle yatıp kalkmaktadır. Cumhuriyet tarihinin en büyük krizini yaşayan ülkemizde 60 gün geçmesine rağmen rahatlama yaşanmamıştır. Hiperenflasyon, tekrar devalüasyon tehlikelerinden söz edilmektedir. Ülkenin meclisi dururken ara rejim, milli mutakabat, teknokratlar yönetimini tartışmaktadır. İşten çıkarmaklar yaşanmakta, sosyal patlama ile burun buruna kalınmaktadır. Tarihte ilk defa esnaf yürüyüşe geçmiş, her zaman olduğu gibi fatura işçiyeye memura çıkarılmıştır.

Yine tasarruf tedbirlerinde sağlıkta kısıtlamaya gidilmiştir. Dolar kuru oturmadığı için ilaç üretiminde endişe devam etmekte, piyasada yaprak kımıldamamaktadır. Geleceğin sektörünün tarım olduğu vurgulanırken ve tüm gelişmiş ülkelerde tarıma destek sağlanırken ülkemizde tarımda tehlike çanları çalmaktadır.

Neler yapılmalı:

* **Mutlaka toplumsal uzlaşma sağlanmalı; her konu kendi taraflarıyla çözümlenmelidir.**

* **Devlet yeniden yapılandırılmalı, sosyal devlet anlayışı egemen kılınmalıdır.**

* **Siyasete saygınlık kazandırılmalı, güven inşa edilmeli ve siyaset demokratikleştirilmelidir.**

* **Seçim yasası değişmelidir.**

* **Vergi adaleti sağlanmalıdır.**

* **Bankalar yeni mali sistem düzenlenmeli ve güçlendirilmelidir.**

* **Rant ekonomisi değil, üretim ekonomisi desteklenmelidir.**

* **Yerli üretim desteklenmeli, ithalattan kaçınılmalıdır.**

* **Ve en önemlisi yolsuzluklar engellenmelidir.**

Ekonominin toplum, doğa ve insanlara hükmetmesine karşı çıkmak; insanlığın tarihi bir sorumluluğu haline gelmiştir.

Cumhuriyet tarihinin en büyük krizinde ECZACI;

Bu krizdi en fazla etkilenen kesimlerden biri eczaneler olmuştur. İlaçla ilgili taraflarda ise en zarardaki yine eczacı olmuştur.

* **Eczacı ekran kapatılmaları ile tanışmıştır.**

* **Eczacının ön planda olan bilimsel kimliği unutulup işletmeciyi tartışılmıştır.**

* **Kredileri kapatılıp çeklerin arkası yazılmıştır.**

* **Kurum geri ödemeleri her zamanki gibi geç yapılmaktadır.**

Yıllardır bahsediyoruz, yazıyoruz ve önemlisi yaşıyoruz. Eczacılık üzerine tehlikeli oyunlar oynanmakta, her gün biraz daha daralmaktadır.

Eczacıya karşı saldırının en büyük güvençesi, eczacıdaki dayanışma bilincinin yetersiz ve eksik olduğunun fark edilmesidir.

Dün, irademiz dışında şekillendi.

Bugün, yitirdiklerimizle ilgili dövüneceğimize geleceğimizi kurtaracak iradeyi oluşturabiliriz.

Dünü değiştiremeyiz fakat yarını kurabiliriz.

Bugün eczacının oluşturması gereken irade meslek sevgisi, meslek örgütünü önemseme, kooperatifi yeniden kurma ve zincir eczanelere karşı dayanışma bilincini yükseltmektir.

Deontoloji dışı davranışlar bir an önce son bulmalı ve ancak hep birlikte, mutlak dayanışma ile sorunların aşılacağı unutulmamalıdır.

Ve yine unutulmamalıdır ki bütün sorunları çözecek olan eczacının kendisidir.

Yarını hep birlikte kurabiliriz.